

Светлана Мишковић  
Историјски архив Јагодина

УДК: 930.25:796(497.11)"1945/2000"

## ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА ЗА ЗБИРКУ ЗМКГ ЗБИРКА МИРОСЛАВА КОВАЧЕВИЋА–ГЕЗЕ 1945–2000

**Апстракт:** Архив Јагодине је, од поклоном добијених докумената, формирао збирку Мирослава Ковачевића, чију грађу чине лична документа, документа делатности, фотографије и признања творца грађе.

**Кључне речи:** архив, поклон, документ, збирка, грађа, фотографије

### ИСТОРИЈАТ ТВОРЦА ЗБИРКЕ

Збирка је добила назив по Мирославу Ковачевићу, рођеном 1941. године у Јагодини, чија професионална делатност обухвата, поред послова правника у Скупштини Општине Јагодина, све његове напоре и постигнута остварења у области пливања, ватерпола и рукомета. Био је пливачки, ватерполо и рукометни тренер, међународни пливачки судија, бавио се новинарством као дописник многих спортских часописа и покретач часописа „Јагодинско пливање“ и уредник прве спортске емисије на Радио Јагодини.

Као професионални радник у спорту је провео 25 година у општинским организацијама ранијих СИЗ-ова физичке културе, аниматор и организатор масовних акција у области тзв. Малих спортова (сеоске игре, стони тенис, радничко-спортске игре, покретач Сеоских олимпијских игара). Мирослав Ковачевић је био и републички рукометни судија, али је свој професионални рад у спорту, ипак у највећој мери остварио у пливању. Као активни пливачки радник учествовао је на Олимпијади у Минхену 1972. године, а 1973. године је, као представник Југославије, био међународни пливачки судија на светском првенству у пливању, скоковима у воду и уметничком пливању.

Током низа година, посветивши се професионално спорту, сакупљао је документа о раду пливачког и ватерполо клуба „Јагодина“ и на тај начин је, обезбеђујући грађу и материјалне доказе у оквиру делатности којима се бавио, створио и сачувао грађу, коју је и сам искористио у својој „Хроници јагодинског пливања 1945–2000“. Уобличавајући и јавности учинивши доступном грађу о историјском развоју пливања у Јагодини, Мирослав Ковачевић је и зао-

кружио своје педесетогодишње учешће у раду пливачког и ватерполо клуба „Јагодина“.

### СТРУКТУРА ЗБИРКЕ

Пошто је збирка састављена од разнородних предмета, које је њен творац прикупљао током дугог временског периода, евидентно је да нека посебна организација и евиденција није постојала, већ су документа, часописи, стручна литература, писма, фотографије и дипломе груписани хронолошки у оквиру исте врсте предмета, а они по врстама делатности творца збирке. Посебан део збирке чине признања, медаље, плакете, повеље и дипломе које је Мирослав Ковачевић, захваљујући свом прегалаштву и посвећености, добијао. Њих ће Архив Јагодина записнички предати Завичајном музеју Јагодина, како би се јавности омогућило да се и на тај начин упозна са радом и постигнућима Мирослава Ковачевића.

Творац збирке није вршио класификацију грађе ни по ком основу. Стога не постоји ни попис грађе, ни знаци којима би евентуално обележио било какав редослед докумената који чине архивску грађу, нити ма која врста упутстава којима би се могла руководити при класификацији и систематизацији. Грађа у највећој мери обухвата документа о раду пливачког клуба (у даљем тексту: ПК) и ватерполо клуба (у даљем тексту: ВК) „Јагодина“.

## КЛАСИФИКАЦИОНИ ПЛАН

Пошто се структура збирке не може утврдити, с обзиром да је творац збирке није сређивао, нити је претходно класификовао архивску грађу, класификационим планом су одређене групе докумената по делатностима и функцијама творца збирке, при чему је у центру интересовања остала тежња да се оваквим класификационим планом истакну делатности и функције творца збирке и да се они учине видљивим и доступним јавности:

- идентификовање и разврставање архивске грађе збирке према делатностима творца фонда,
- класификација на групе и подгрупе докумената према врсти грађе,
- класификација грађе на године,
- класификација групе и подгрупа докумената на годишта,
- стављање класификоване грађе у кутије и израда привремених спољашњих описа кутија,
- израда привременог пописа кутија.

Сва архивска грађа збирке је сређена по врстама докумената и хронолошки. Збирка садржи:

- лична документа Мирослава Ковачевића (о школовању, о службовању, војној обавези, легитимације, чланске карте),
- документа делатности:

- ПК „Јагодина“–оригинална документа (статути, план и програм рада, уговори о раду), записници са седница Управног одбора и Стручног штаба, извештаји о раду ПК, записници са такмичења, таблице најбољих пливача, документа школе пливања, списак чланова ПК од настанка, преписка ПК и дипломе чланова;

- ВК „Јагодина“–оригинална документа (статут, план и програм рада), записници са такмичења, извештаји о раду ВК, преписка;

- часописи–уредничка делатност Мирослава Ковачевића–„Рукомет“, „Јагодинско пливање“ (оригинали), „Општинске новине“ (оригинали), „Пливање“, „Општински службени гласник“;

- новински чланци–аутор Мирослав Ковачевић и други–о раду пливачког, ватерполо и рукометног клуба;

- анкете и сећања чланова ПК и ВК „Јагодина“, које је сабрао Мирослав Ковачевић;

- стручна литература – коју је сакупио творац збирке;

- новински чланци о Мирославу Ковачевићу као спортском раднику;

- писма (концепти писама творца збирке и писма упућена творцу збирке);

- фотографије (сређене хронолошки и, где је било могуће, по личностима) и негативи фотографија;

- признања, плакете, повеље, дипломе и медаље Мирослава Ковачевића.

## МЕТОДСКО УПУТСТВО

*Принцип сређивања збирке*–на основу методског упутства за сређивање збирке, коришћен је принцип слободне провенијенције, уз поштовање начела делатности и функције творца збирке.

*Организација поступка сређивања архивске грађе збирке* обухватила је класификацију архивске грађе по врстама докумената творца збирке, а унутар истих по хронологији. У процесу систематизације архивске грађе ове збирке документа су сређене по тематици, врсти докумената, документа су у предмету сређена хронолошки, вршени су технички послови, фолијација, печатање, сигнирање, израђена је унутрашња листа за сваку кутију сређене архивске грађе, направљен спољни сваке кутије, пописане су кутије архивске грађе.

*Редослед обављања послова при сређивању архивске грађе збирке*

Архивска грађа је сређена на основу класификационог плана, који је коначно урађен након систематизације архивске грађе. Грађа је класификована према врстама делатности и функцијама творца збирке; предмети у оквиру сваке делатности творца збирке су класификовани хронолошки; архивска грађа је затим сређена по врстама делатности творца фонда, а унутар делатности је сређена према врстама докумената (хроноло-

шки). Затим су вршени технички послови, након чега је извршена фолијација докумената у оквиру предмета, печатање докумената, часописа, фотографија; уследило је сигнирање и израда унутрашње листе за сваку кутију сређене грађе, начињени су спољни описи кутија и све кутије су пописане. Збирка је предата служби депоа у сређеном и пописаном стању.

### СТАЊЕ ГРАЂЕ

Архивска грађа збирке је у Архив Јагодине стигла као поклон супруге Мирослава Ковачевића, преминулог 2005. године. У улазни инвентар је евидентирана 05.07.2006. године под редним бројем 434. Предата је у несређеном стању.

**Обим збирке**—обухвата архивску грађу која је сређена, пописана и смештена у 10 кутија са 116 архивских јединица (5874 пуних листова).

**Хронолошки оквир збирке**—садржи документа која припадају периоду од 1945. до 2000. године, а граничне године творца збирке су 1941–2005.

**Стање архивске грађе**—збирка је у потпуности сређена, урађен је попис грађе, у току је израда сумарног инвентара, а у плану је стварање аналитичког инвентара. Збирка је добила сигнатуру ЗМКГ, где ознака „З“ представља почетно слово назива „збирка“, а „МКГ“ су почетна слова имена и надимка творца збирке. Архивска грађа није до сада излагана и коришћена. Сређивање је завршено 18.09.2006. године. Сва остала грађа, која би се евентуално могла припојити постојећој, налази се код ПК и ВК „Јагодина“. Збирка је отворена и, уз сагласност имаоца архивске грађе и Архива Јагодина, постоји могућност њеног прираштаја.

### Литература:

1. Архивски фондови и збирке у СФРЈ –СР Србије, стр. 25.
2. Архивистика за 3. и 4. разред усмереног образовања, Иванка Брук и Љубодраг Поповић, Београд, 1986, стр. 56.
3. Архивски преглед 1-2, Вера Филиповић, „Збирке у Архиву Србије са посебним освртом на Збирку варија“, Београд, 1991, стр. 19.

### Скраћенице:

- ПК „Јагодина“—Пливачки клуб „Јагодина“  
ВК „Јагодина“—Ватерполо клуб „Јагодина“

**Svetlana Mišković**

**Historical Archives of Jagodina**

*SUMMARY*

**A HISTORICAL NOTE FOR THE COLLECTION OF  
MIROSLAV KOVAČEVIĆ – GEZA  
1945 – 2000**

By the present, Historical Archives of Jagodina formed archivistic collection of Miroslav Kovačević-Geza, who had been significant sportsman and sport activist for several sports – swimming, waterpolo and handball, during the period of the second part of 20th century.

A historical note for the named collection consists of five thematic parts – history of maker of the collection, structure of the collection, classification plan, methods instruction and condition of the archives materials.